

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ
„ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВИ В РАЗВИТИЕТО НА СЪВРЕМЕННИЯ ДИЗАЙН
И ДЕКОРАТИВНО – ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА”
НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ
06.12.2012 г.

**ОРГАНИЧЕН ДИЗАЙН В СЪВРЕМЕННИТЕ МЕБЕЛИ ЗА СЯДАНЕ В
ИНТЕРИОРА**

ас. Светослав Анев, Нов български университет

Много съвременни дизайнери вече се обръщат към природата като отправна точка и източник на вдъхновение и нови идеи. Доста често вече като водеща тенденция се наблюдава завръщането към органичните форми в различни сфери и аспекти на дизайна. Дали този факт е следствие от пренасищането от геометричните и правилни форми, и прекалено масовото навлизане на механизацията в живота, или просто завръщане към корените на човешкото начало, е без особено значение. Фактите са налице, и този начин на мислене навлиза все по-дълбоко в творчеството на много дизайнери. Може би една от причините се крие във това, че меките обтекаеми форми са близки до формите на човешкото тяло и душевност, и по своеобразен начин навяват асоциации със живия свят, който ни обкръжава.

Разбира се органичният дизайн не е новост. Едни от първите автори залагащи на органичен дизайн в своята работа още в началото на 20 век са Хенри Мур, Франк Лойд Райт и Антонио Гауди. Сентенцията, че архитектура чийто дизайн е създаден в съответствие с процесите на природата, а не въз основа на наложен дизайн, стои в основата на дизайн философията на Франк Лойд Райт (1867-1959).

Органичният дизайн включва не само проявата на външните форми в даден обект, но също така и вътрешния опит и начин на възприемане на тези форми и последиците от тях в нашето съзнание. Характерните белези по които веднага се отличава, са меките и обтекаеми асиметрични форми.

Този начин на работа продължава да очарова, въодушевява и да се преражда в ново течение в дизайна, изразяващо култ към природата и възхваляващо красотата и хармонията на естествените форми.

В дизайна на мебели органичните форми присъстват освен като формообразуване и естетика, но и като ергономия - формите заимствани от природата, винаги са по-удобни за сядане и ползване, съобразени с човека и неговите размери, и изисквания за удобство.

Органичният дизайн не е монолитно движение. Определено е различен, често противоречив и със сигурност необичаен. Той е антитеза на дизайна на правоъгълната кутия, който доминира в модерната сграда. Възникването и развитието му е реакция срещу ефективната урбанистична архитектура наситена с геометрия и прави ъгли. От 19 век насам сградите се стесняват, разчертават на четириъгълници и обслужват една единствената цел- на по-малка площ да бъде събрано повече полезно пространство. Органичният дизайн се явява като реакция срещу този вид унифициране на интериорното пространство.

Един от най-съществените елементи който спомага за изграждането на интериора като единна и хармонична за обитаване среда, са мебелите за сядане.

Още в зората на дизайна доста автори са правили опити в тази посока. Като пример за едни от първите опити за органичен дизайн отнесени към нашето съвремие в мебелите за сядане, могат да бъдат разгледани няколко примера на едни от най-големите имена в дизайна- Чарлз и Рей Еймс и техния шезлонг La Chaise от 1948 година. Един добър

пример за ранните опити за органичен дизайн в мебелите. По тяхна идея са изпълнени едни от първите нетапицирани пластмасови мебели предназначени за седене (фиг.1), или класическия S-образен Пантон, символизиращ футуризма на 60-те, претърпял изпитанието на времето и също толкова актуален и в днешно време. Разбира се не може да бъде подминат и революционния за времето си стол Tulip на Ееро Саринен от 1955 година (фиг.2 и фиг.3), произведен за Ню Йоркската компания Knoll, превърнал се в дизайн икона и добил популярност още при създаването си през далечната 1955 година, със това че в него е приложена идеята за направа на стол с един крак. По това време технологиите използвани при производството не са били така напреднали както в днешно време, и Саринен не успява да приложи напълно идеята си за еднокрак стол, изцяло изпълнен от еднороден материал. Опитите стола да бъде изработен изцяло от фибростъкло остават неуспешни, тъй като основата му не успява да понесе тежестта на седалката и седящия в нея. Затова долната, носеща част е изпълнена от алуминий, а самата площ за седане от фибростъкло. Това разбира се не му пречи съвсем успешно да приложи идеята за изчистен, органичен дизайн и постигане на първоначалната идея: стол който да изглежда като едно цяло.

Фиг.1

фиг.2

фиг.3

В днешно време вече има много последователи на идеята в тази област. Развитието на технологиите е един от факторите, който отключва неподозирани възможности за експерименти в тази посока.

Един от най-изявените привърженици на идеята за органичен дизайн от нашето съвремие е Британския дизайнер Рос Лавгроув. Лавгроув разглежда органичния дизайн като начин и философия на мислене. Характерно за неговите работи е изискания начин на третиране на формите, които почти винаги са вдъхновени от природата, както и невероятните му познания относно новите материали и технологии на производство. Какво е неговото виждане относно мебелите за седане в интериорна среда? Интерес предизвикват няколко примера:

Go chair- разработен за Bernhardt design през 2001 година, представлява един съвременен поглед за органичен дизайн в мебелите, инспириран от структурата на костта. Лавгроув разработва първия в света стол от магнезий силно повлиян от естествените природни форми. . Ярък представител е на така наречения ”органичен сенсуализъм” – модерно течение в архитектурата и промишления дизайн. Основната му цел е да изследва и пресъздава естествените форми с помощта на сложни материали и технологии. Неговият нестандартен поглед за дизайна на мебели се забелязва изключително добре в разработения ”Go chair”. Лек и елегантен, в същото време добре обмислен от ергономична гледна точка, той е ултра модерен и удивително комфортен. Формата на дизайна е изключително насочена към постигане на пространствена ефективност. Поликарбонатната седалка варира в изпълнение от сива или бяла пластмаса. Самият стол може да бъде изпълнен в бяла или сребърна поликарбонатна рамка с прахово покритие от магнезий.

Столът представлява комбинация от пластични криви форми, хармонично обтичащи и преливащи от облегалката към седалката. Опцията за стифиране на до 3 стола във един, позволява пестене на място в интериора. Интересното в случая е, че освен функционален и ергономичен, столът има достоинства, които позволяват да бъде възприеман като самостоятелно произведение на изкуството (фиг.4 и фиг.5).

фиг.4

фиг.5

Друго творение на Лавгроув в тази посока е столът Supernatural, произведен за Moroso.

В Supernatural е приложена много важна иновация: той използва технологията на леене под налягане, подсилена със стъклени влакна от полипропилен. Това предвиждало значителни инвестиции от компанията вложени в производствената система, но тя решава да инвестира в дизайна на продукта, който предлага отлична стойност и е напълно в съответствие с останалата част от колекцията. Според Лавгроув този нов стол има структура, която е резултат повече на еволюцията отколкото на процеса на проектиране. Той представлява нова визия за формата, генерирана от цифрови данни, в един стол предназначен за ежедневна употреба. Обтичащата, органична структура на неговата форма обединява в едно красотата на човешката анатомия с най-напредналия процес на индустриализация на 21 век – полимерите.

В този изключително сложен процес се използват два слоя от полипропилен със стъклени влакна, за да се постигне хармония между вътрешните структурни характеристики и външните естетически качества. Стола е изработен в две версии- с твърд и с перфориран гръб. Перфорацията на облегалката има за цел постигането на мулти-сензорен ефект когато светлината преминава през нея, образуваща непредсказуеми сенки, които обогатяват пространството, и по този начин постигат неочаквани нива на красота върху архитектурните повърхности. Стола предлага опции за стифиране, заради материала от който е произведен. Различен вид оцветяване, и използване както в закрити, така и в открити пространства (фиг.6, фиг.7, фиг.8).

Фиг.6

Фиг.7

Фиг.8

Надали в случай когато става въпрос за съвременни мебели за седене, може да бъде подминат един от ярките примери за дизайнер работещ в областта на органичния дизайн - признатия за гуру на съвременния дизайн - Рон Арад. Иронични и своенравни неговите мебели за седене, налагат съвсем нов стил в обзавеждането. Заредени с много фантазия и добро съчетание между форма и функция в дизайна, те успяват да наложат съвсем иновативна и оригинално открояваща се визия.

Особен интерес представлява серията му от столове МТ. Тя се ражда в следствие на редица експерименти с различни видове материали. Представлява овално моделирана двуцветна форма от полиетилен. Основната цел на Арад е да олекоти формата, чрез отваряне на кухина в основата на стола. МТ серията се състои от: фотьойл, диван и люлеещ се стол, който може да се използва на открито. Съществува в три различни цветови комбинации: крем-оранжево, червено-черно, синьо-светло синьо. В 2006 г. е въведена и МТ мека серия (фиг.9, фиг.10)

фиг.9

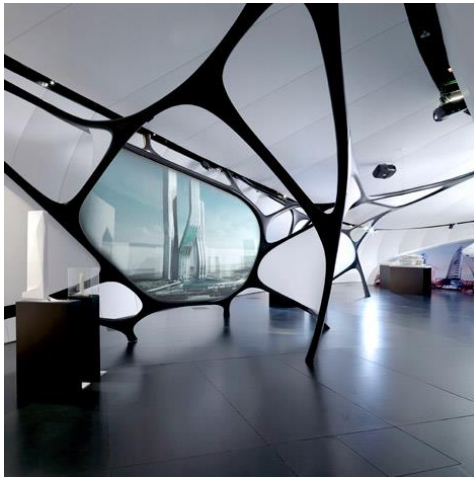

фиг.10

Арад изгражда свой собствен визуален ”език” и концепция за формата на столовете в следствие на дългогодишни експерименти с различни материали-фибръстъкло, пластмаси, дървесина, поропласти и др. С предпочитания и склонност към органичния дизайн, той успява да придаде една съвсем нова визия и начин на възприемане на мебелите за седене

Неизбежно е когато става дума за интериор, да бъде подмината и архитектурата. Няма как да не бъде споменато едно друго име когато става дума за органичен дизайн, известно по-скоро в средите на архитектите, но с успешни изяви в посока дизайн - Заха Хадид. Известна със любовта си към органичните форми, тя съумява по успешен начин да съчетае архитектура и дизайн в едно. Нейните пластични виждания за формата на мебелите за седене, също предоставят един интересен прочит върху темата. Силно впечатление прави работата в интериора на един от последните и проекти: арт-павилиона в Париж, където до Октомври 2011 година бяха изложени настоящи и бъдещи проекти на авторката. Впечатление прави интересната симбиоза на интериорното пространство със мебелите за седене. По абсолютно неин маниер, тя успява да осъществи връзка между заобикалящото пространство и самите мебели, превръщайки ги в естествено продължение и завършек на архитектурната композиция. Преминаването на елементите от преграждащите пространството панели в мебелировката, създава усещане за еднороден дизайн и цялост на композицията. Точно така, както биха сработили отделните компоненти на едно цяло в един жив организъм. Което се явява като следствие на идеята, че технологическите достижения не са божество, пред което да се прекланя съвременният човек, а само средство, което трябва да му служи.

Заради абсолютната асиметрична неповторимост на елементите разработени в дизайна на мебелите, се създава една изключителна визия на интериора, създаваща усещане за индивидуалност на обитаваното пространство.

фиг.11

фиг.12

Тези примери са част от ясно очертаващата се посока на развитие, и ролята на органичния дизайн и връзката с технологиите в съвременните мебели за седене, и в частност-стола. Като обект предизвикващ голям интерес, той се е превърнал в неизчерпаема тема и извор на вдъхновение за много автори. Той предизвиква един изключително различен подход към дизайна, показващ че полета на мисълта и дизайнерската фантазия са безгранични и винаги има с какво да бъде удивена публиката, точно в моменти, в които се смята че всичко е вече измислено.

Библиография:

- Fiell, Charlotte & Peter. 1000 Chairs, Taschen, Hohenzollernring 53, D-50672., Koln, 2010
- Fiell, Charlotte & Peter. Modern Chairs, Benedikt Taschen Verlag., Cologne, 1993
- Fiell, Charlotte & Peter. Modern Furniture Classics since 1945, Thames and Hudson, London., 1991
- Фийл, Шарлот и Питър. Дизайнът на 20 век, "АЛИАНС-97", Taschen, С., 2002
- Фийл, Шарлот и Питър. Индустриален дизайн от А до Z, "АЛИАНС-97", Taschen, С., 2004
- Иванова, Незабравка. История на дизайна, Наука и изкуство, София., 1984